

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. DECEMBER 4.
VIII. évfolyam, 323. szám.

Hétfő

Molotov szerint:

Amerika illetéktelen beavatkozni a finn-orosz viszályba

Nősi ellenállást tanúsítanak a finn csapatok — Az USA minden szállítást betiltott Oroszország részére

(MOSZKVA.) (Rador.) A Tass távirati iroda a következő közleményt adta ki: Stenhardtnek, az Északamerikai Egyesült Államok moszkvai nagyköveteinek Molotov külügyi népbiztosnál történt kihallgatása alkalmából:

„Arra a nyilatkozatra, amelyet Stenhardt amerikai nagykövet Roosevelt, az Egyesült Államok elnökétől kapott utasítás alapján tett, Molotov külügyi népbiztos az alábbi választ adta: a finn-orosz konfliktussal kapcsolatosan: Roosevelt elnöknek az a kívánsága, hogy a légi bombázások ne érintsék a finn városok polgári lakosságát, nem vehető figyelembe, miután ezt a kívánságot félreértés alapján fejezték ki a Szovjetunió kormányának előtt. A Szovjet repülőgépei nem nyitottak tüzet a városokra és ez nincs is szándékban, hanem csak a repülőtereket bombázták, miután a Szovjet kormány gondot fordít — éppen úgy, mint bármely más kormány — a polgári lakosság érdekeire. Természetes, hogy ez nem látható Amerikából, amely több, mint 8000 kilométer távolságra van Finnországtól, ennek ellenére azonban a tény tény maradt. Mindezek alapján ezek a tények — Roosevelt elnöknek ismertettét közlése — mint megállapítható, időszerűtlen.

Ami a Kajander kormány lemondását és annak a Tanner kormányval való felcserélését illeti — ez a változás Molotov kijelentése szerint — sajnos semmivel sem enyhítette a helyzetet. Nem tagadható le, hogy elvitathatatlanul ő volt és ma is ő a finn-orosz tárgyalások rossz szelleme. Ha a tárgyalások Finnország részéről Paasikivi folytatta volna — Tanner részvétele nélkül — amint az a tárgyalások első fejezetében történt — egész biztos, hogy a tárgyalások elfogadható megállapodással végződtek volna. Tanner jelenléte azonban mérgezőleg hatott a légkörre és megkötötte Paasikivi kezét is. Ilyen körülmények között a Szovjetunió semmi jót és újat nem várhat a Tanner kormány részéről. De ettől eltekintve a demokráta finn köztársaság népkormányának Kuusinen elnök letével való megalakulása igen fontos változást hozott a jelenlegi helyzetben és megerősítette a Szovjet kormányt, hogy a reményét, hogy békésen és kielégítő módon oldhatja meg a kitört válságot.”

AZ OROSZ LÉGI BOMBÁZÁS EREDMÉNYE

(HELSINKI.) (Rador.) A szovjet repülőgépek ismételt kísérlete, hogy a Staernhaes negyedbe, levő petróleumraktárakat gyújtóbombákkal felgyújtás, nem sikerült. A bombák a deszkáktól estek, amelyet felgyújtottak. Az egyik bomba abban a pillanatban zuhant egy templomra, amikor bban

istentiszteletet tartottak és tele volt ajtatoskodókkal.

A HAJÓGYÁR BOMBÁZÁSA

(HELSINKI.) (Rador.) A helsinki hajógyár épületére számos a szovjet repülőgépekről ledobott bomba esett. A hajógyár lángokban áll. A bombázás következtében számos ember meghalt és nagyon sokan megsebesültek.

ELSÜLYESZTETEK EGY OROSZ HADIHAJÓT

(HELSINKI.) (Rador.) Azok közül az orosz torpedórombolók közül, amelyek a finn tengerpart ellen ágyútűzre nyitottak, az egyik hajót telitalálat érte a finn partvédő ütegek részéről. A hajó elsüllyedt.

ISMERETLEN HELYRE TÁVOZOTT

(HELSINKI.) (Rador.) A finn tengerészeti flotta elhagyta Helsinki kikötőjét és ismeretlen irányban elhajózott.

UJABB LÉGI TÁMADÁS

(HELSINKI.) (Rador.) Tíz gépből

Svédország nem avatkozik bele a finn-orosz viszályba

(STOCKHOLM.) (Rador.) Hansson svéd miniszterelnök pénteken Norrköpingben beszédet tartott, amelynek során hangsúlyozta, hogy Svédország a továbbiakban is fenn akarja tartani semlegességét.

Azok a nehézségek — mondotta — amelyekkel természetes kereskedelmi kapcsolataink fenntartása közben találkozunk, tiltakozásra késztettek. Ezt a tiltakozást megindokolta az a tény, hogy kapcsolatainkat kereskedelmi feleinkkel hajóink feltartóztatása, elsüllyesztése és megtorpedóztatása miatt alig tudjuk fenntartani. Svédország ennek ellenére sem mulasztotta el az alkalmat arra, hogy semlegességének nyilvánvaló tanujelét adja. A finn-szovjet viszályal kapcsolatban a miniszterelnök megnyugtató kijelentést tett. Azon reményét fejezte ugyanis ki, hogy az ellenfelek között végül is áthidalható megegyezés fog létrejönni és így Svédország nem kerül abba a veszedelmes helyzetbe, hogy összetűzésbe beavatkozni legyen kénytelen.

Beszéde végén Hansson nagy elismeréssel szolt a finn kormány óvatosságáról és a finn nép bátorságáról.

ELŐTÉRBE A FINN „NÉPKORMÁNY”

(MOSZKVA.) (Rador.) A szovjetek tanácsának elnöksége elhatározta, hogy elismeri a finn népkormányt és diplomáciai kapcsolatot teremt a

illo szovjet repülőraj pénteken délután 17 órakor újabb bombatámadást intézett Helsinki ellen. A gépek nagyon sok bombát dobtak le és különösen a vízművek ellen irányult a támadás.

Hangoe kikötőjét tegnap reggel háromszor is bombázták a Szovjet repülőgépek Viipuri városának legnagyobb része lángokban áll.

OROSZ REPÜLŐK VÉGZETE

(HELSINKI.) (Rador.) Hivatalos jelentés szerint a két orosz repülőgép közül, amely pénteken délután bombatámadást intézett Helsinki ellen, a finn léghátrító tűzérő egyet lelőtt. A gép lezuhant. Az első szovjet repülőgép rendkívül alacsonyan szállt és gépfegyvertűzzel árasztotta el az uccák gyalogjáróit. Amikor a léghátrító lövedéke eltalálta a gépet, a repülőgép pilótái megkísérelték, hogy ejtőernyővel meneküljenek meg. A magasság azonban nem volt elegendő ahhoz, hogy az ejtőernyő kinyíljon. A másik orosz repülőgépet szintén lelőtték s az a tengerbe zuhant.

(HELSINKI.) (Dunaposta.) Az orosz légi haderő gépei közül, amelyek Helsinki és más finn területek ellen támadást végrehajtottak, eddig tizenhat gépet lőttek le, amelyek valamennyien megsemmisültek.

TELITALÁLAT

(HELSINKI.) (Rador.) A légitámadás során egy bomba Kotka városában telitalálatot ért az egyik gyár épületét. A bomba 18 embert ölt meg.

Szovjetunió és a demokráta finn köztársaság között. Kuusinen, a finn népkormány miniszterelnöke és külügyminisztere ugyanis december 1-én ilyen értelemben tett előterjesztést az orosz kormányoknak.

A LENINGRÁDI VEZÉRKARI JELENTÉS

(MOSZKVA.) (Rador.) A Tass ügynökség így összegezi a Leningrád-környéki körzet vezérkarának jelentését. „December elsején a csapatok folytatták Murmanszk felől való előnyomulásukat és elfoglalták Potsamot. Kepola irányában megközelítették Nurmest állomást. Porosozerg és Petroszadzsk irányában 25 kilométerrel lépték át a határt. Kareliában a szovjet csapatok megközelítették a toppa-liejoki folyó torkolatát a Ladoga-tavon. Elfoglalták Kautut a Keksholm felé vezető vasútvonalon, tuljutottak Terijokin és elfoglalták Koivisto vasúti gőcpontot. A finn csapatok visszavonulóban harcolnak, felgyújtják a falvakat és magukkal viszik a lakosságot. A finn repülők megpróbálták támadást intézni a szovjet csapatok ellen Kareliában, de sürgősen visszavonultak a szovjetrepülők megjelenésekor. Tíz finn repülőt lőttek le. Két orosz gép nem tért vissza támaszpontjára.

EREDMÉNYTELEN KIHÁJÓZÁSI KISÉRLET

(HELSINKI.) (Rador.) Finn hivatalos jelentés szerint a szovjet csapatoknak az a kísérlete, hogy Helsinkibe kiha-

józzanak, sikertelen maradt. Eredménytelen maradt ez kísérlet Hangoe közelében is. A finn partvédelmi ütegek heves tüzelésére a szovjet hajók visszavonultak.

MENNYI VOLT EDDIG AZ OROSZOK VESZTESÉGE?

(HELSINKI.) (Rador.) Finn katonai szakértők megállapítása szerint a vörös hadsereg a tegnapi napon 18 tankot veszített, a megelőző napon pedig 11 tankot. Súlyos vesztesége volt a szovjet légi haderejének is. Egyedül a pénteki napon 9 orosz repülőgép semmisült meg, a háború kitörése óta pedig 13 gép. Az orosz tankok legtöbbje azért pusztult el, mert azokra az aknamezőkre futott, amelyeket a finnek védelmi okokból előrelátással helyeztek el.

MINDENNEK ELLENÉRE FINN-ORSZÁG FIZET

(WASHINGTON.) (Rador.) Prokope, Finnország amerikai követe kijelentette, hogy Finnország az Oroszországgal kitört konfliktusa ellenére is december 15-én kiegyenlítő Amerikával szemben fennálló háborús tartozásainak esedékes részletét. Eppen úgy, ahogy eddig is a legpontosabban eleget tett fizetési kötelezettségeinek Amerikával szemben.

VISSZAFOGLALTÁK PETSAMO VÁROSÁT

(HELSINKI.) (Rador.) A Stefani távirati iroda jelenti a következőket: „A finn csapatok visszafoglalták Petsamo városát, amelyet a vörös hadsereg pénteken szállt meg. A visszafoglalás körülményeiről a következőket jelenti: A finn csapatok péntekről szombatira virradó éjjel, egész éjjel erőltetett menetben haladtak a magas hóval borított országúton. Váratlanul törtek rá a szovjet csapatokra, amelyek mindent vártak, csak azt nem, hogy az alig elfoglalt városban megtámadják őket. A finn repülőgépek hatékonyan támogatották a finn gyalogságot tevékenységében és szüntelenül bombázták azokat az állásokat, amelyeket az oroszok elfoglaltak. A vörös csapatok a támadás során kétségtelenül nagy veszteséget szenvedtek.

FINN HIVATALOS HARCTÉRI JELENTÉS

(HELSINKI.) (Rador.) Finn hivatalos jelentés megerősíti azt a hírt, hogy a finn hadsereg eddig 36 rohamkocsit semmisített meg. A jelentés cáfolja azt a hírt mintha az oroszok elfoglalták volna Tejujoki városát. A Reuter távirati iroda megerősíti azt a hírt, hogy a finn csapatok visszafoglalták Petsamo városát.

ROOSEVELT JEGYZÉKÉNEK HATÁSA

(NEWYORK.) (Rador.) Roosevelt elnöknek az a jegyzéke, amelyben eltéli a Szovjetunióval Finnország elleni támadását, a legjobb benyomást keltette a francia sajtó körében. A Newyork Times megállapítja, hogy a nyilatkozat, illetve a jegyzék a legélesebb, amelyet amerikai köztársasági elnök valaha is használt valamely olyan nemzet címére, amellyel Amerika nem állott háborúban. A Newyork Herald Tribune azt írja, hogy az ameri-

kai nép a legnagyobb egyetértéssel hagyja jóvá azt az erélyt, amely Roosevelt elnök tiltakozásában kifejezésre jutott.

BORAH SZENÁTOR VÉLEMÉNYE

(WASHINGTON.) (Rador.) Borah szenátor, az Amerikai Egyesült Államok politikai elszigetelődésének híve kijelentette, hogy a finn-országi szabályban tanácsos az, ha az USA kormánya felemeli tiltakozó szavát, de semmiesetre sem szükséges ezért a Szovjetköztársasággal a diplomáciai kapcsolatokat megszakítani. Ebben az esetben ugyanis megszűnik a lehetősége a nyomatékosabb közbelépésnek és a tárgyalásoknak. A béke ügyét — mondotta — csak úgy lehet igazán szolgálni, hogy ha az összeköttetést a két állam között fenntartják.

FELHÍVÁS A FINNORSZÁGI NÉMETEKHEZ

(HELSINKI.) (Rador.) Szombaton délnél 13 órakor a helsinki német követség rádió útján felhívást intézett német nyelven a Finnországban élő német állampolgárokhoz, akiknek azt tanácsolta, készüljenek fel, hogy vasárnap elhagyhassák, külön őrizet mellett, Finnország területét.

AMIRE FINNORSZÁG HAJLANDÓ

(HELSINKI.) (Rador.) A finn rádió szombaton délnél 1 órakor a finn miniszterelnök rövid rádióbeszédét közvetítette. A miniszterelnök bejelentette, hogy hajlandó keleti szomszédjaival az egyes kérdéseket megtárgyalni. Nem hajlandó azonban engedelményeket tenni a függetlenség és a belpolitikai rendszer tekintetében. Az összes finn lapok hangsúlyozzák, hogy az új kormány miniszterelnöke: Ryti rendkívül nyugodt ember, a kormány külügyminisztere: Tanner pedig nagy tekintély. A kormány a finn nép osztatlan támogatását élvez.

ELSÜLYEDT A CHYROW OROSZ CIRKÁLÓ

(HELSINKI.) (Dunaposta.) Hangoe szigeténél a finn partvédő útegek több telitalálata érte a 8600 tonnás Chyrow orosz cirkálót, amely elsüllyedt. Legénységét és tisztikarát nem sikerült megmenteni.

A FÜGGETLENSÉGÉRT...

(HELSINKI.) (Dunaposta.) Mannerheim tábornok, a finn hadsereg főparancsnoka kiáltványt bocsátott ki a hadsereghez, amelyben kijelenti, hogy a finn függetlenségi harc elérkezett a végső kifejelethez.

AMERIKA BETILTOTTA A KI- VITELT OROSZORSZÁG FELÉ

(WASHINGTON.) (Dunaposta.) Az USA kormánya azonnali hatállyal beszüntetett mindennemű, Oroszország felé irányuló kivitelt.

TANKOK CSÖDJE

(BERN.) (Rador.) A Baseler Nachrichten című lap, foglalkozva a vörös hadsereg első támadásával, megállapítja, hogy a szovjet csapatok arra törekednek, hogy a Ladoga-tótól északra kerüljenek a finn hadsereg hátába. A lap elégtétellel állapítja meg, hogy a támadás sikertelen maradt azoknak a harcászati eszközöknek a következtében, amelyeket a finn hadsereg használt az erdőségekkel és tavakkal borított országának megvédésére. Bebizonyítást nyert a lap szerint az is, hogy a tankok nem alkalmasak ilyen területen a támadás végrehajtására.

A FINN KORMÁNYFŐ NYI- LATKOZATA

(NEWYORK.) (Rador.) Pénteken est az új finn miniszterelnök az Egyesült Államok számára rádió útján továbbított beszédében kijelentette:

Készek vagyunk tárgyalni minden felmerülhető kérdésben, de nem fogunk lemondani önállóságunkról és azon jogunkról, hogy mi magunk egyedül döntünk a bennünket érdeklő kérdésekben. Finnország azt a jogot kéri magának, hogy továbbra is „teljes politikai függetlenségben” élhessen.

VALAMI KÉSZÜL A NÉMET- LUXEMBURGI HATÁR MENTÉN

(LUXEMBURG.) (Rador.) A német-luxemburgi határ mentén élénk a te-

vékenység. A német csapatok állandó menetelésben vannak, mintha fantosabb hadműveletekre készülnének. Az utakon számos gyalogos és lovas menet oszlop látható, de sok a gépkocsi is. A Moselle és Saar folyók mentén katonák és munkáscsoportok dolgoznak az erődítményeken. A két folyó azonban nemrég kiöntött és a német oldalon levő drótkadályokat elárasztotta.

HADSZINTÉRI JELENTÉSEK

(PÁRIS.) (Rador.) A december 2-án reggel kiadott francia közlemény szerint az éjszaka folyamán a nyugati hadszíntéren semmi fontosabb jelentőse nem történt.

(BERLIN.) (Rador.) A német hadvezetőség jelenti: A nyugati hadszíntéren nincs semmi jelentős esemény.

KI BIRJA TOVÁBB?

(LONDON.) (Rador.) A szövetségesek sokkal gyorsabb ütemben süllyesztenek el német tengeralattjárókat, mint ahogyan azokat a németek építhetik — állapítja meg a Press Association tengerészeti szakértője. A németek vesztesége hetenként 2—4 buvárhajó, viszont Németország nem gyárthat többet hetenként két és fél hajónál.

Általánosságban négy év kell egy tengeralattjárón használható katonai kiképzéshez, másrészt pedig a szövetséges erők szüntelen tevékenysége megakadályozza a németeket abban, hogy begyakorolják a tengeralattjáróikat és azok legénységét.

KEREPLŐKATTOGÁS ÉS BA- GOLYHUHOGÁS

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas távirati

„Nem akartam ölni -- hanem csak pénzt akartam szerezni, a végén azonban ellenem volt!”

— vallotta a rablógyilkos

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A büntetőrendőrigazgató irodájában többen állnak körül egy fáradt arcú férfit. Itt vannak: dr. Horvat Josif rendőrkezes, dr. Rapeanu királyi ügyész, Ursu Victor büntető igazgató, Serban és Marpozan büntető kapitányok, valamint a büntető iroda detektíve. A kérdések pergőtüzként roppant a fáradt arcú férfi felé. Tarnoveanu Vasile, a rablógyilkos fásultan lehajtja fejét és ezt mondja:

— Ne tegyenek fel annyi kérdést urak! Elmondok rendre, szépen mindent!

Egy-két pillanatig maga elé mered, azután rákezdi:

— Ma egy hete jöttem Kolozsvárra. Munkát akartam keresni. A legnagyobb nélkülözésben tettem napjaimat családommal együtt. Szombaton este megismerkedtem Mann Izsák Decebal-uccai tojásnagykereskedővel, aki arra biztatott, hogy hétfőn menjek be hozzá, mert 90 lej napi bért fizet a napi munkámért. A megbeszélés értelmében néhány huszast kértem előlegképpen. Mann azonban azt mondta, hogy jelenleg nincs pénz nála, de keressem fel másnap, vasárnap és akkor ad. Vasárnap azonban nem találkoztam vele és így kimentem a vasúti váróterembe, ahol hétfő reggelig tartózkodtam. Hétfőn 10 óra tájban felmentem az Elisabeta-uccán azzal a céllal, hogy betörjek az egyik házba, ahol 1935-ben egy Anna nevű cseléd-leánynak udvaroltam. Amikor beléptem az épület udvarára, egy hölgy kinyitotta az ablakot és erőlyes hangon azt kérdezte, hogy mit akarok? Láttam, hogy nem sikerül a tervem, tovább folytattam utamat és bementem a Gruia-ucca 8. szám alatti házba, hogy ott próbáljak szerencsét. Amikor észrevettem, hogy a kis alacsony házból több gyermek és egy asszony jön ki fogadtatásomra, hirtelen zavarba jöttem és valami tiszt lakása iránt érdeklődtem.

A gonosztevő néhány másodpercig pihent, köhögött, s közben sorra szemügyre vette a kihallgatást végző bizottság tagjait. Majd dr. Horvat rendőrkezesztor biztatására így folytatta:

iroda „Erdő boszorkányokkal” című cikkében festői leírást ad arról a támadásról, amely az elmúlt éjszaka folyt le, amikor a németek megkísérelték a francia védővonal egységei között beszűrődni. A németek egész nap pihentek és az esti órákban gépkocsikon vitték őket az erdőségekben levő francia vonalak elé. A német katonák kis csoportokban, begyakorolt kutyákkal, kis hordozható gépfegyverekkel felfegyverkezve nyomultak előre, egyesek pedig kereplőkkel, amelyek a gépfegyver kattogását utánozzák. A német katonák a baglyok hühögését is utánozták, hogy így félelmet keltsenek az éjsötétségnek leple alatt a francia vonalon álló őrszemek körében és hogy elhagyásra készítsék azokat a helyeket, ahol az automata fegyverek állottak. A francia katonák azonban nem ijedtek meg és elfogták a kereplőkkel kezükben először német katonákat.

A DALAYAN PUSZTULÁSA

(LONDON.) (Rador.) A Dalayan 4558 tonnás angol hajó hat tengeri mérföldnyire Anglia délkeleti partjaitól aknába ütközött és elsüllyedt. A hajó egész személyzetét megmentették.

ELSÜLYEDT EGY NORVÉG TARTÁLYHAJÓ

(OSLO.) (Rador.) A Real nevű 12500 tonnás norvég tartályhajó, amely utban volt London felé, a brit tengerpartok közelében aknára futott és elsüllyedt. Legénységét olasz hajó mentette meg. A Dunaposta jelentése szerint a Grete nevű 264 tonnás dán gőzös hajóroncsba ütközött és elsüllyedt.

— Végül bementem Bertókék házába és lejátszottam a már jól ismert vízvezeték-szerelői szerepet. Néhány percig motoszkáltam a pincében, azután újból felmentem a lakásba, hirtelen az asszony elé álltam és erőlyes hangon követeltem, hogy minden pénzt adják ki. A többi már ugyis tudják — mondotta a rablógyilkos és lehajtotta a fejét. — Higgyék el, nem azzal a szándékkal mentem, hogy öljek. Beismerem, hogy lopni akartam, mert a körművények erre kényszerítettek.

A továbbiakban azt igyekezett megmagyarázni, hogy tettét nem megfontoltan követte el.

— A végzet adta kezembe a gyilkos kést — mondotta. A szerencse elhagyott. Hiába mondják, hogy élethez csak élni akarás kell...

Amikor a bizottság egyik tagja közbeszólt, hogy miért nem emberelte meg magát és miért nem tért jó útra, mikor harmadszor jött ki a börtönből, ahol olyan rettentő és borzalmas a szenvedés? És miért nem keresett komolyabb igyekezettel foglalkozást magának? Egészen biztosan lett volna megélhetése, — a sápadtarcú férfi így felelt:

— Higgyék el nekem, sehol sem tudtam állandó és biztos foglalkozást szerezni magamnak.

— Higgyék el nekem, megpróbáltam mindent, de sehol sem tudtam állandó és biztos foglalkozást találni.

Csend. A teremben kötelességüket végző férfiak figyelik a gonosztevő minden mozdulatát. Tarnoveanu Vasile biztonnyal tisztában van a ráváró végzetével. Hallgat, mint aki mindennel leszámolt már.

Kihallgatását az esti órákban egy időre felfüggesztették.

(p. j.)

— A miniszterelnök a pátriárkánál. Bukarestből jelenti a Rador: Erdélynek az ókirálysághoz való csatlakozása 21. évfordulóján a bukaresti pátriárka templomában tartott Te Deum után Tatarescu miniszterelnök látogatást tett Nicodim pátriárkánál, akivel hosszasan tanácskozott.

Borzalmas robbanás egy budapesti acélárugyárban

(BUDAPEST.) (Dunaposta.) A Hubert és Zsigmond acélárugyárban tegnap délután hatalmas robbanás történt. A robbanást több oxigén palack eddig ismeretlen oknál fogva történt exploziója okozta. Az egyik munkatérben, ahol a robbanás történt a mennyezet beszakadt és rázuhant az ott dolgozó 71 munkásra. A romok alól 44 súlyos sebesültet ástak ki és ezek közül több életveszélyes állapotban van. 27 ember sértetlen maradt.

— ELMARAD A NÉPKISEBBSÉGI UJSÁGÍRÓ EGYESÜLET KÖZGYŰLÉSE. A Romániai Népkisebbségi Ujságírók Egyesülete kolozsvári csoportjának mai közgyűlése — közbejött akadályok miatt — elmarad.

— Rendeletörvény a hadviselő államok kereskedelmi hajóival kapcsolatban. Bukarestből jelenti a Rador: A Monitorul Oficial tegnapi száma rendeletörvényt közöl, amely törvényben a légügyi és tengerészetiügyi minisztérium megállapítja azokat a módokat és feltételeket, amelyek mellett a hadviselő államok kereskedelmi hajói a romániai felsővízeiken és kikötőkben tartózkodhatnak.

— Az Árvaleánynevelő Otthon Mikulás délutánja. Nevezetes nap lesz a kolozsvári kicsinyek életében december 3-a, vasárnap délutánja. Ekkor rendezik pont 4 órai kezdettel Mikulás délutánját az Árvaleánynevelő Otthon. A vezetőség legfőbb igyekezete, hogy mindent, ami szép és kellemes, nyújthasson a nagyközönség részére. A legkiválóbb kolozsvári táncosnők növénydélkei lépnek színpadra. Solymossy Olivér szellemes konferencia fogja bevezetni a műsort. Látni fogjuk eleven alakban a Mikulást, rengeteg szerencse csomagjával. A szünetben kiki vásárolhat olcsó pénzen szendvicset, tésztát, gyümölcsöt stb. Az előadás a román kat. főgimnázium dísztermében (Strada Kogălniceanu 2., II. em.) lesz. Belépődíjak: Ülhely 50 plusz 5, 30 plusz 5, 20 plusz 5 lej. Diák- és gyermek állóhely 10 lej. Kérjük a nagyjármű közönséget, hogy ezúttal se vonja meg szeretetteljes támogatását árváinktól s szerezzen önmagának és kicsinyeinek is kellemes délutánt megjelenésével.

— Újabb területeket vetettek be gabonával. Bukarestből jelenti a Rador: A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint a kedvező időjárás következtében újabb jelentős területeket vetettek be gabonával. A földművelésügyi minisztérium úgy intézkedett, hogy az őszi kedvezőtlen időjárás következtében parlagon maradt területeket tavasszal árpával, zabbal és tengerivel vessék be.

— Elfogták a bankigazgató házitolvaját. Hermann Samu kolozsvári bankigazgató — mint megirtuk — bejelentette a központi rendőrségen, hogy titokzatos módon körülbelül 20.000 lej értékű aranyreménye és ruhája tűnt el. A nyomozás során Bălaşu Vasile VI. kerületi titkár és Mandruţiu Iuliu detektív megállapították, hogy a tettes Rekei Erzsébet 29 éves háztartásbeli nő, aki a károsult bankigazgató szolgálatában állott. A rendőrség büntető osztálya a gyanús szakácsnőt azonnal őrizetbe vette és megkezdte kihallgatását. Ennek során megállapítást nyert, hogy ő lopta el a 7000 lej értékű aranyláncot és egyéb kisebb értékű aranygyűrűket, valamint ruhaneműket, amelyeket marosujvári egyik hozzátartozójának juttatott el azzal, hogy őrizze meg. A nyomozást folytató detektívek gépkocsin kiszálltak Marosujvárra és az ellopott tárgyakat meg is találták. A rossz útra tévedt szakácsnőt kihallgatásának befejezése után átadták az ügyészségnek.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ARANK: Szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 3 és 4 lej, első szó 3 lej. Állást keresőknek első szó 2 lej, többi 1 lej. Jelzés és cím nélküli hirdetések kezelési díja 5 lej. Csak portózott jelzés leveleket továbbítunk és csak válaszbaljeggyel ellátott levelekre válaszolunk. Apróhirdetéseket csak a közlési díj előzetes lefizetése mellett veszünk fel. Támpéldányt nem adunk. Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig. Hirdetéseket aznapki megjelenésre csak délelőtti 10 óráig veszünk fel.

VILLANYONDOLALAS külföldi módszerrel és szerekekkel. Csak párolva és nem kizsáritva. 14 perc alatt előállítva, a hajlényt és hullámot kap. Nyolc havi garancia. Már csak 150 lej. Reg. Ferdinand 40. Hölgymodrászalon. (2919)

ADÁS-VÉTEL
ATEYER autókátrészek és gumi eladók. Str. Trecătoare 7. (8470)
ELADÓ finom kivitelű francia dió háló asztalosnál, Diana fürdő udvar. (8482)

OLCSÓ TŰZIFA-PERIS

eladja Státus erdőben termelt prima száraz hasábos fát. Egy 6l 980 lej. Ugyanez 1000 kgr. vágva 690 lej telepen átvéve. Str. Gării 19-a. (6857)

NŐI hűcsizma jó állapotban eladó. Str. Kogălniceanu 8. kapu alatt, jobbra. 2. ajtó (8553)

FÜRDŐKÁDAT, öntöttvasból, zománcozva, megvételre keresek. Cím a kiadóban. (8147)

ELADÓ női és leányka ruhák, cipők és ifjúsági regények. Str. Văii 6. (8569)

JÓKARBAN levő barokkstíli háló- és ebédlőberendezés és szalonülők eladó. Str. Rudeanu 2. (8565)

VILLANYMOTORT egyfázisú megvételre keres Márton, Cal. Regele Ferdinand 105. szám. (8563)

SZMOKING közepetmetre, kofferpatefon 30 lemezzel eladó. Halmagyi, Str. D. Cantemir 14. Megtekinthető délután 1-3. (8559)

SI-GARNITURA eladó. Strada Ciordas 4. (8558)

ELADÓ lesőrendű cukrászda Clujon központban. Értekezni: ügyvédi irodában délelőtti 10-12 között. Str. Clemenceau 7-a (8575)

INGATLAN
HÁZINGATLAN, jól jövedelmező 1.300.000-ért eladó. Str. Ilie Măcelar 22. (8505)

ELADÓ 15 km.-re Kolozsvártól 30 hold 12 éves erdő 200.000 lejért. Érdeklődni: Biroul „Increderea” Piața Unirii 18. Telefon: 23-32. (8469)

DONAT uton nagy telek eladó. Értekezés: Str. Reg. Carol II. 44. (8456)

ÁLLÁST KAPHAT

MUNKÁSLEÁNYT, ki kiképzésben jártas felveszek. Str. Reg. Maria 24. udvarban. (8503)

KERESEK lehetőleg négy középfiskolát végzett fiút kémefestő tanulóknak. Czink, Str. Gen. Poetas 5. (8269)

NEWYORK szálloda keres azonnalra megbízható takarítófiút. (8562)

MEGBÍZHATÓ bejárónőt keresek. Str. Wilson 2. Portásnál. (8573)

KÜLÖNFÉLÉK

IZLETES házikoszt ábana, ebéd, vacsora 700 lej, menü 3 fogás 18 lej, Str. Kogălniceanu 8., földszint a. 7. (2987)

TŰZIFA elsőrendű olcsón megrendelhető, Prima trafikban. (8063)

KIADÓ LAKÁS

MODERN garzonlakás kiadó új villában Str. Biserica Orthodox 17.

SZOBA, konyha kiadó a vasút körül. Str. Ecaterina Teodoriu 44. (8567)

Rádió

HÉTFŐ, december 4.

Bucuresti. 7: Reggeli műsor, 12: Pontos időjelzés, vízállásjelentés, 12.03: Déli zene, 13.10: Hangverseny folytatása, 13.30: Lemezek, 14: Hírek, 14.20: Lemezek, 19.17: Bemutatók művészek, 19.50: Hírek, 20.45: Hírek, 21: Tánctörténeti hangverseny, 22: Német énekek lemezei, 22.10: Hírek, 22.30: Karlemez, 22.45: Szórakoztató lemezek, 23.45: Hírek, majd hírek magyar nyelven, könnyű zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemez, éter, 11: Hírek, 11.20: Felolvasások, 13.10: Hegedű, 13.40: Hírek, 13.55: Ének, 14.30: Szalonzene, 15.30: Hírek, 17.15: Előadás, 17.45: Hírek, 18.15: Előadás, 18.45: Cigányzene, 19.45: Előadás, 20.15: Hírek, 20.25: Spanyol dalok, 20.40: Előadás, 21.10: Zenekar, 22.40: Hírek, 23.05: Cigányzene, 24.25: Jazz számok, 1.05: Hírek.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Mindazok, akik asztmában, tüdő- és gégefőtuberkulózisban, tüdőcsucsburutban, állandó köhögésben, hurutosodásban, rekedtségben, influenzában szenvednek és mindeddig nem találtak megfelelő gyógyírt bajukra, tőlünk díjmentesen egy könyvet kaphatnak, amely ezzel a kérdéssel foglalkozik: „Gyógyítható-e a tüdőbaj?” Az érdekeltek irjanak egy levelezőlapot 7 lej bérlettel felülbélyegezve a következő címre: **PUHLMANN et Co., BERLIN 804. MÜGGELSTRASSE 25-25-a.**

Korcsmai vendégek fogták le a hentesüzlet betörőit

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Megirtuk lapunk tegnapi számában, hogy szombatra virradólag két betörőt értek tetten, amikor behatoltak a Cicio Popucca 100 szám alatt lévő Zsigmond-féle hentesüzletbe. A betörést a szemben lévő Moldován-féle bodega egyik vendége fedezte fel. A következő pillanatban több, mint 20 vendég berohant a mézsárszékre és lefogták az ismeretlen tolvajokat. A közben a helyszínre megérkezett rendőrök a betörőket be akarták kisélni a II. kerületi rendőrségre, s e közben az egyik gonosztevő egerutat találva, nyomtalanul eltűnt. Bocian Cornel rendőr azonnal utána vetette magát és hosszú kutatás után, a Paris-uccában sikerült elfognia, majd előállította a központi rendőrségre, ahová időközben a másik betörőt már bekísérték. A kihallgatások során megállapítást nyert, hogy a veszedelmes tolvajok Ilutiu Lazar — aki a rendőr elől eltűnt — szilágy megyei rovtomultu gonosztevő és Paul Adalbert, kolozsvári elzúllott henteslegény. A továbbiakban kiderült az is, hogy a lopási szándékkal törtek be a Zsigmond-féle hentesüzletbe, de munkájukban a véletlen folytán megakadályozták őket. Paul Adalbert betörte az üzlet ablakát és azon keresztül behatolt a helyiségbe, ahol hozzákézdtek a zsákmány összecsomagolásához. Bűntársa, Ilutiu Lazar pedig kint maradt és lesben állott. A vakmerő betörés ügyében a kihallgatásokat a büntügyi osztály nagy eréllyel folytatja.

Elutasította a közigazgatási tábla a városi illetékszabályrendelet elleni panaszt

Törvényes alapon vetette ki a város vezetősége a lakbérleti illetéket

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A város vezetősége a tavasz folyamán új illetékszabályrendeletet léptetett életbe, amelyben adót állapított meg a lakbér után is. A szabályrendeletnek ezt a szakaszát dr. Blaga Aurel kolozsvári ügyvéd megátdadta a kolozsvári közigazgatási táblánál azon a címen, hogy a rendelkezés törvényellenes. A panaszos szerint a törvény nem ismer olyan adót, amelyet nem jövedelem után állapítanak meg. A lakbér pedig kiadás és így a lakókat ezen az alapon nem lehet adóval sújtani.

A kolozsvári közigazgatási tábla érdeklődés nélkül tárgyalta a felelősséget, mert a bíróság tagjai, mint az ügyben érdekeltek, nem ítélezhettek. Így került a felelősség a gyulafehérvári közigazgatási táblához, amely a napokban tárgyalta le az ügyet. A tárgyaláson a város képviselőjében dr. Popa Laurențiu ügyész jelent meg, aki azt fejtette ki, hogy a város vezetősége a közigazgatási törvény alapján állapította meg az illetéket és így nem áll helyt a panaszosnak az az álláspontja, hogy a lakbérre kivetett ötszázalékos illeték törvényellenes volna.

Dr. Blaga Aurel azzal érvelt, hogy a

lakbér nem jövedelem és így a város után nem szedhet adót a lakóktól. Egyébként az alaptörvényben sem szerepel olyan szakasz, amely módot nyújt arra, hogy akár az állam, akár a városok nem jövedelmet adóztassanak meg. Dr. Popa Laurențiu válaszbeszédében azzal érvelt, hogy a városi szabályrendeletben lefektetett adók egyikét sem jövedelem után irányozták elő. Így a kereskedők által fizetett úgynevezett taxa locativă is a bérletk után nyer megállapítását, mégsem látnak ebben jogsérelmet.

A lakbér csak alap arra, hogy a város vezetősége kötelezze az összes polgárokat a községi terhekhez való hozzájárulásra.

A közigazgatási tábla hosszas tanácskozás után hozta meg döntését a nagy érdeklődéssel várt perben.

Kimondotta, hogy Kolozsvár város a közigazgatási törvény rendelkezései alapján állapította meg a lakbérleti illetéket és így a város ténylegesen nem ellentétes a törvénnyel. Ezen az alapon a bíróság a panaszt elutasította felelősségével.

A döntés ellen dr. Blaga Aurel ügyvéd a legfelsőbb közigazgatási bírósághoz felelbe.

Az unitárius intézmények kolozsvári tanácskozásai

Ma kezdődik az Unitárius Egyházi Főtanács ülése

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az unitáriusok parlamentje, az Egyházi Főtanács vasárnap délelőtti ülésre az unitárius kollégium disztermében, hogy tárgyalja az időszerű egyházi és iskolai kérdéseket és ezzel kapcsolatban meghallgassa dr. Varga Béla püspök nagy érdeklődéssel várt jelentését. A Főtanács ülésével kapcsolatban hagyomány szerint a különböző unitárius egyházi szervek is tanácskozást tartanak.

AZ UNITÁRIUS „LELKÉSKÖR” KÖZGYŰLÉSE

Szombaton délelőtti folyt le az Unitárius Lelkészkör közgyűlése, amelyen Erdély minden részéből szép számmal vettek részt Dávid Ferenc egyházának lelkipásztorai. A közgyűlést Ürmössy

Gyula magasszárnyalású imája vezette be, majd Páll Démes mondott elnöki megnyitót, amelynek során hangzott, hogy

most, amikor a világ minden táján háború dúl, szellemi és lelki fegyverekkel kell a béke útját egyengetni.

Kováry Jakab titkári jelentésében felsorakoztatta a lelkesek sérelmeit. Elsősorban az államsegély ügyét tette szóvá, amely még mindig rendezetlen.

Az egyházi főhatóság mindent elkövet, hogy az unitárius lelkesek államsegélyt rendezzék.

vagyis arányosítsák a katolikus lelkesekéhez, akik jóval több segélyt élveznek, mint a protestáns papok. A titkári jelentéshez dr. Varga Béla püs-

pök szólt hozzá. Kijelentette, hogy az egyházi főhatóság mindent elkövet, hogy a lelkesek évek óta húzódó államsegélyre rendezést nyerjen. Ezután került sor dr. Fikler János teológiai tanár előadására, amelyben az egyházi kate reformjának szükségességét hangoztatta. A nagy figyelemmel hallgatott előadást követően Péter Ödön tordátfalvi lelkész „Egyházi énekeink reformja” címmel értekezett. Ezzel a Lelkészkör tanácskozásai befejeződtek.

A VÉNDIAKOK TALÁLKOZÓJA

Szombaton délelőtti zajlott le az unitárius kollégiumban a 40 évvel ezelőtti érettségizett öregdiákok találkozója. A tanári szobában lefolyt találkozóon Ürmössy József titkár imádkozott. Gyallay P. Domokos, a „Magyar Nép” szerkesztője meleg szavakkal köszöntötte egykori diáktársait. P. Szentmártoni Kálmán tanár számbavette az egykori osztálytársakat. A 40 évvel ezelőtti érettségizett egykori osztálytársak közül 22 van életben, ezek közül 14 jelent meg a találkozón, még pedig: Antónia Mihály lelkész, Czako László földbírtokos, dr. Farkas Mózes gyárigazgató, dr. Gyergyay Árpád orvosprofesszor, dr. Kappel Izidor orvos, Katona Ferenc esperes, Miklós Zsigmond tisztviselő, Nagy Lajos tanár, Gyallay P. Domokos lapszerkesztő, Péter János tanár, Sándor Gergely lelkész, dr. Sárdy Elemér orvos, P. Szentmártoni Kálmán tanár, Ürmössy József püspöki titkár és Ferencz Áron dr. egyetemi magántanár.

A tanári kar nevében Gálffy Zsigmond, az intézet igazgatója üdvözölte a vendiákokat, akinek szavaira Antónia Mihály lelkész meleg szívből fakadó beszéddel válaszolt. Az egykori osztálytársak ezután kivonultak a temetőbe, ahol megkoszorúzták elhunyt tanáraiknak és a volt iskolatársaiknak sírjait. Este az Amerika vendéglőben rendezett társasvacsora fejezte be a baráti találkozót.

A DÁVID FERENC EGYLET KÖZGYŰLÉSE

Szombaton délután 5 órakor a Dávid Ferenc Egylet tartotta meg nagy érdeklődés mellett évi közgyűlését, Gál Miklós főgondnok, volt országgyűlési képviselő elnökletével. A közgyűlés első részében az Unitárius Theológia Akadémia énekkara Utó Lajos karvezetésével egyházi éneket adott elő, majd Simén Dániel, lupényi lelkész magasroptú imája nyitotta meg a közgyűlést. Dr. Gál Miklós főgondnok tartotta meg azután nagy figyelemmel hallgatott beszédét, amelynek során ismertette a Dávid Ferenc Egylet évi működését. Az elnök beszéde után Ehrenwert Sárika nagy hatás mellett szavalt, majd dr. Kovács Lajos sepsiszentgyörgyi lelkész olvasott fel írásából. Sigmund Ferenc pedig Ády Endrének néhány költeményét szavaltta el sikerrel. A második részében Benczédi Pál tanár az egylet titkári jelentését olvasta fel, s ennek során részletesen beszámolt az egylet működéséről. A pénztári jelentés után megejtették a tisztújítást, kiegészítették a választmányt, majd dr. Gál Miklós elnök szavaival ért véget a közgyűlés.

— Orvosi hír. Dr. Bogdán K. orvos hazaérkezett és rendeléseit újból átvette. Rendelés csak délután 3-tól 8-ig.

Bőrkabátot

méret után készít, javít és fest speciális módszerrel. Tisztek részére az új előírás szerint dolgozunk. I. Hirsch, C. M. Foch 5. „Sorával” szemben.

Dr. Bornemisa főpolgármester Kolozsvár üdvözlését tolmácsolta az új belügyminiszternek

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár város főpolgármestere a következő üdvözlő táviratot intézte Ghelmegeanu Mihail, a Tătărescu kormány ujonnan kinevezett belügyminiszteréhez:

„Excellenciád belügyminiszterévé történt kinevezése alkalmából kérjük, fogadja legmelegebb szeretkezőváltásainkat és legteljesebb „Excellenciád belügyminiszterével

DR. SEBASTIAN BORNEMISA,
Kolozsvár város polgármester.

Reuter jelenti:

(BRÜSSZEL.) III. Lipót belga király tegnap szemleutat tett a belga-német határvonalon és azután visszatért a fővárosba.

(MOSZKVA.) Sztalin, amint beavatottak közlik, hazahozatja egy angolai nevelőintézetben elhelyezett leányát.

(BERLIN.) Göbbels propagandaügyi miniszter a lengyel területi turáról tegnap este repülőgépen visszatért a német fővárosba.

(SZÓFIA.) Kioszeivanoff miniszterelnök könnyebb természetű náthalázban megbetegedett. Állapota nem ad aggodalomra okot.

(ATHÉN.) Hivatalos körökben cáfolják hogy György király magántermészetű látogatásra Londonba készülne.

(ISZTAMZUL.) A Haider Pasa állomás közelében vasúti szerencsétlenség 4 sebesültje meghalt, úgy, hogy a halálos áldozatok száma velük 14-re emelkedett.

(RIO DE JANEIRO.) A brazil fővárosban eddig ismeretlen merénylekkel fel akarták robbantani a városháza épületét. A kísérletnek politikai jellege van.

(WASHINGTON.) Byrd tengerész, ha az idő kedvező lesz, márciusban indul el délsarki útjára.

(LONDON.) A brit munkanélküliek száma a fokozott termelés következtében 45 százalékkal esett.

(RANGOON.) A gyapottfarmerek és munkások között megkegyezés jött létre. Ennek eredményeképpen a sztrájk megszűnt.

(BELFAST.) Ulster kormányzója Londonba utazott, ahol Chamberlain miniszterelnökkel és Hore Belisha hadügyminiszterrel fog hosszabb megbeszélést folytatni.

(BERN.) A svájci szövetségtanács elrendelte a cukorforgalmazás korlátozását.

(RÓMA.) Mussolini miniszterelnök a hétvéget Forli-i birtokán tölti.

— Karácsonyi vásárt rendez a Magyar Lutheránus Nőegylet december 8-án, 9-én és 10-én az Unitárius Nők Szövetsége, Cal. Marechal Foch 10. sz. I. emeleti termében. A kiállítást december 8-án, pénteken déli 12 órakor Moll Elemérné nyitja meg. A vásár, melyen kézimunkák, művészi kivitelű gyermekjátékok, iparművészeti tárgyak stb. kerülnek eladásra, 10-én, vasárnap délután 2 órakor zárul. Állandó hideg buffet, délután tea.

— Diszvacsoara Iamandi Victor királyi tanácsos tiszteletére. Bukarestből jelenti a Rador: Tegnap este 9 órakor az Athene Palace éttermében bankettet rendeztek Iamandi Victor, királyi tanácsos, a volt igazságügyminiszter tiszteletére, a polgári törvénykönyv életbeléptetésének alkalmából. A diszvacsoara, amelyet Viforeanu, a fővárosi törvényszék főelnökének irányítása mellett külön bizottság rendezett, részt vett Istrate Micescu igazságügyminiszter is.

— December 9-ére halasztották a gyilkossággal vádolt ügyvéd perének tárgyalását. Bukarestből jelenti a Rador: A bukaresti büntetőtábla tegnap folytatta Leonida Demetriade ügyvéd gyilkossági perének tárgyalását. Az ügyvéd büntetésért szerepel a fővádlott mostohaanyja és cselédje. A bűnrészességgel vádoltak újból kihallgatása után a tárgyalást december 9-re halasztotta a büntetőtábla.

Beiktatták Ghelmegeanu Mihail belügyminisztert

(BUCURESTI.) (Rador.) Ghelmegeanu Mihail belügyminisztert szombaton délelőtt iktatták be hivatalába Portocala és Vantu államtitkárok, valamint a tisztviselői kar jelenlétében. Portocala államtitkár üdvözlötte az új minisztert, aki ismertette munkatervét, majd kegyeletes szavakkal méltatta Armand Calinescut, az elhunyt miniszterelnököt, a kötelességteljesítés halottjának emlékeztet. Vantu államtitkár beszé-

dében hangoztatta, hogy hála Ghelmegeanu miniszter tapasztalatainak, képességeinek és felkészültségének, a minisztérium minden bizonnyal tökéletesen fog eleget tenni fontos hivatásának.

Itt említjük meg, hogy Ghelmegeanu belügyminiszter december hó 7-éig nem fogad.

Jon P. Constantinescu állami ügyvédet a belügyminisztérium kabinetfőnökévé nevezték ki.

Kettős rablótámadás a belvárosban

Háromezer lejt raboltak el a Newyork-kávéház pikkolójától — Leölték és kilosztották a kereskedő tanult

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Alig telt el rövid néhány óra a Gruia-uccai rablógylkos elfogása óta, máris újabb amerikai izü bűnesetek foglalkoztatják a kolozsvári rendőrséget, amelyek tegnap délután játszódtak le a város egyik legforgalmasabb részében. A Newyork kávéház László nevű fizető pincére délután négy és öt óra között elküldte Gyöngyösi Ferenc nevű pikkolót, hogy a szomszédban valahol háromezer lejt váltson fel aprópénzre. A 14 éves borfi gyors léptekkel igyekezett az Unirii-tér felé. Amikor a Schuster üzlet előtt elhaladt, egy vele szemben lassu léptekkel közeledő ismeretlen férfi megállította.

— Hová megy kisfiu ezzel a pénzzel? — kérdezte a pikkolótól, — nem felváltani?

A kisfiu minden gondolkodás nélkül igennel felelt, mire a titokzatos férfi boldog örömmel válaszolt:

— A jó Isten áldja meg magát, milyen, jó hogy utamba került, mert nekem több, mint 10.000 lejt aprópénzem van és nagyon nehezen tudom beváltani.

„GYERÜNK A LAKÁSOMRA...”

A férfi karonfogta a mit sem sejtő gyermeket és így biztatta:

— Na, gyerünk a lakásomra...

A Memorandului uccában egyik ház kapuja előtt az idegen hirtelen kikapta a kisfiu kezéből a 3000 lejt és a kapubejárát alá nyíló lépcsőn villámgyorsan eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. A megrémült kisfiu segélykiáltására több házbéli lakó kirohant és azokkal együtt indultak a vakmerő rabló megkeresésére. Minthogy az épületnek két bejárata van, a másik kijáraton egyszerűen találva, a veszedelmes gonosz tevőnek sikerült nyomtalanul eltűnnie.

IZGALOM AZ UCCÁN

Az eset hírére pillanatok alatt hatalmas tömeg gyűlt a rablótámadás színhelyére, amely izgatottan tárgyalta az eseményt.

Az esetről azonnal jelentést tettek a központi rendőrségnek, ahol Barbosu ügyeletes rendőrkapitány megindította a nyomozást. Alig tette le a telefonkagylót kezéből a rendőrtiszt, ismét csemetés hallatszott és izgatott gyermekhang kiáltott be a telefonba:

— Halló, rendőrség? Rablótámadás történt a postán...

PÉNZT AKARSZ FELADNI FIAM?

Néhány perc múlva kiderült, hogy csaknem az előbbi eset hasonmása történt meg a főpostán is. Ötvös Aladár kereskedőtanultot gazdája: Felméry Endre, Regina Maria 3. szám alatti bóröndkereskedő a főpostára küldte, hogy 300 lejt adjon fel. Amikor a 15 éves fiu a főposta utalványosztálya terének kilincsére tette kezét, ismeretlen férfi szólította meg:

— Pénzt akarsz feladni fiam?

— Igen — felelte az inas minden gondolkodás nélkül.

A titokzatos férfi azzal az ürüggyel, hogy a kettős ajtó belső része javítás alatt van, azt mondotta, hogy térjenek vissza az uccára és a csirke-piac felőli bejáraton menjenek be, mert oda helyezték át ideiglenesen az irodát. A járatlan kisfiu engedelmességet a felszólításnak és minden gyanu nélkül követte vezetőjét. Abban a pillanatban, amikor a baromfipiacon a posta hátsó bejárata leé értek, egy ökölcspással leterítette a kisfiut, aki a nyitott kapu hátamögé esett — majd pedig a pénz kirántva kezéből, vad futásnak eredt. A jelenetnek senki sem volt szemtanúja. A fiúcska eszméletét veszítve, hevert a kapu mögött, amíg később magához térve, kiabálni kezdett.

December 10.-től a belső és külső világítást is leplezni kell

Szigorúan megbüntetik azokat, akik a légvédelmi rendeletet megszegik

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozsvár polgármesteri hivatalának MONT osztálya 1480—1939. szám alatt rendeletet adott ki, amely a külső és belső világítás csökkentését szabályozza és amely rendelet a következőképpen hangzik:

Mi, dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár törvényhatósági város polgármestere a Monitorul Oficial 1939. március 6-án kelt 55. számában közölt légvédelmi törvény 12. szakasza alapján és a kolozsvári hadkiegészítő parancsnokságnak folyó évi november 24-én kelt 2182. számú átirata szellemében, amelyben közölte a légvédelmi területparancsnokság 1455—1939 számú rendeletét, elrendeljük:

1. Az összes lakosok, közintézmények, ipari vállalatok, intézmények és magánosok is kötelesek a belső világítást állandóan elleplezni redőnyökkel, fekete függönyökkel, vagy kék papírral, a külső világítást pedig egy hatodára csökkenteni, kék festék alkalmazásával.

A külföldi sajtó dicséri Tătărescu kormányzati munkatervét és Románia politikáját

(ATHÉN.) (Rador.) Az összes görög lapok vezető helyen közlik Gafencu román külügyminiszter legutóbbi beszámolóját, valamint fényképét is. A görög sajtó nagy jelentőséget tulajdonít a külügyminiszter kijelentésének, amelyben leszögezte Románia álláspontját a jelenlegi európai viszályban és Romániának a többi Balkán államokkal való kapcsolatai jellegét. A görög sajtó meleg elismeréssel méltatja Tătărescu miniszterelnök legutóbbi beszédét, illetve az abban ismertetett kormány munkatervét is.

ROMÁNIA EGYENSÜLY POLITIKÁJA

BERN.) (Rador.) A svájci sajtó részletesen közli Gafencu külügyminiszter legutóbbi beszámolóját. A svájci lapok egyébként a legutóbbi idő óta élénk figyelemmel kísérik a romániai eseményeket. Gafencu külügyminiszter beszámolóját nagy betűs című cikkekben ismertetik. A Gazette de Lausan-

ne méltatva a külügyminiszter beszámolóját és megállapítja, hogy Románia változatlanul folytatja az egyensúly politikáját és hogy ily módon megőrzi semlegességét és függetlenségét.

— Fogják meg...

A MÓDSZER NAGYON ISMERŐS

A kiáltásokra összegyűlt járőkelők tanácstalanul állottak meg. A támadót nem látták, hiába is keresték, mert közben annak nyoma veszett.

A két eset hasonlósága arra mutat, hogy mindkét támadást ugyanaz a személy követte el. A támadásoknál használt módszer egy, a rendőrség előtt már régóta ismert gonosztevőre vall, akinek nevét és személyadatait ismeri a rendőrség. Ezen az alapon meg is indult az erélyes nyomozás a tettes kézrekerítésére. Az ügyeletes tiszt részletes jelentést tett Ursu bűnügyi igazgatónak, aki szakavatott detektíveket bízott meg a nyomozással. A vakmerő támadó rövidesen rendőrkézre kerül.

2. A világításnak ilyen módon való csökkentése, elleplezése a folyó évi december hó 10-ig keresztül viendő.

3. A folyó évi december 10-e után egy héten át ellenőrzik a világítások elrejtését és a fenti idő alatt a világításnak állandóan rejtettnek, csökkentettnek kell lennie.

4. Azok ellen, akik a fenti határidőig nem hajtják végre a világítás elrejtését, leplezését célzó intézkedéseket, kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel és a hivatkozott törvény 63. szakasza értelmében 6 hónaptól két évig terjedő elzárással, valamint 5000 lejtől 50.000 lejtig terjedő pénzbírsággal büntetik meg őket.

A vonatkozó hirdetményt dr. Bornemisa Sebastian Kolozsvár város polgármestere és dr. Pop Victor városi főjegyző irták alá.

— Gyógyíthatatlan betegsége miatt a villamos elé ugrott. Bukarestből jelenti a Rador: Feyn Leopoldina bukaresti, Verzisor-ucca 51. szám alatt lakó 45 éves asszony gyógyíthatatlan betegsége miatt a villamos elé vetette magát, amelynek kerekai teljesen összeroncsolták.

— Halálrauzta a cementkeverő gép. Bukarestből jelenti a Rador: Leonida Gheorghe munkás, a Bukarest közelében levő Principele Nicolae községben a cementkeverő gép mellett dolgozott. Figyelmetlensége következtében a gép lendítőkereke halálra sujtotta.

Hogyan él a háboruban a Szentatya és udvara?

(RÓMA.) Alig néhány hete csak, hogy XII. Pius pápa hazaérkezett castel-gandolfói nyaralójából a vatikáni kastélyba. A nyár folyamán befejezték a pápai lakosztály átépítését. XII. Pius nem abban a lakosztályban lakik, amelyben elődje, hanem megtartotta a palota harmadik emeletén azokat a szobákat, amelyeket államtitkár korábban foglalt el. A Szentatya legelső tevékenysége Rómába érkezése után híres enciklikájának kiadása volt.

XII. Pius pápa lelkében mély sebet vágott a háboru. Utolsó pillanatig bizott benne, hogy az emberiségben felül fog kerekedni a józan belátás és a vérontás elkerülhető lesz. A Szentatya ma gondoktól terhesen, szomorúan virraszt a kivilágított ablakok mögött és a békéért imádkozik. A népek megértéséért, a kereszténység győzelméért.

LÉGVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK A VATIKÁNBAN

A Vatikánvárosra is rányomta bélyegét a háboru.

Ugyanazok a légvédelmi intézkedések érvényesek itt is, mint Rómában

és ha az olasz fővárosban elsötétítés van, feketeségbe burkolódik Vatikánváros is. Az 1927-ben kötött lateráni szerződés óta a Vatikán olyan szuverenitást élvez, akár a legnagyobb birodalmak. Mussolini „sérthetetlen sziget”-nek nevezte el. A Duce akkor hajlandó lett volna lényegesen nagyobb területet is átengedni a pápának, de XI. Pius hallani sem akart róla. „*En nem alattvalókat akarok — mondotta — hanem híveket.*”

A vatikáni kardinálisok nemzetközileg úgy tekintenek, mint vérbeli királyi hercegek, 37 állam tart követet a Vatikánvárosban, közöttük maga Olasz ország is és így állt elő az a furcsa helyzet, hogy Rómában egy olasz királyi követség is működik. A pápai futárok is mindazokat a kedvezményeket élvezik, amelyek más országok diplomáciai futárjait megilletik.

A Vatikánváros alkotmánya értelmében szuverénje a pápa, akinek kezében minden hatalom egyesül, de a Vatikánváros élén az 1929. június 7-iki törvény értelmében egy kormányzó áll, akit a pápa nevez ki.

A kormányzó külön palotában él és főkötelessége a tulajdon védelme, a közrend fenntartása, a közegészségügyi ellenőrzése és az olasz állammal való érintkezés.

Mellette áll a vezértitkár és egy ugynevezett központi tanácsos, az adminisztrációs és pénzügyi műveletek ellenőrzésére. Ő ügyel fel a postára és hadseregére is.

Polgári és bűnügyekben külön vatikáni bíróság ítélkezik. Ítéleteket csak olyan ügyekben hozhat, amelyeket a Vatikán területén követtek el. Ha egy Olaszországban elkövetett büntetett szerzője a Vatikánba szökik, úgy a Vatikán köteles kiszolgáltatni az olasz hatóságoknak.

A Vatikán bírósága eddig — 12 év alatt — 11 esetben ült össze. A 11 delikvens közül egyet felmentettek, a többi 5 naptól 3 évig terjedő börtönbüntetéssel sújtották. Vatikánban, mint minden más földi államnak, börtöne is van, amelyben jelenleg egyetlen egy elítélt raboskodik, a vatikáni könyvtár egy hűtlen tisztviselője. Mindenesetre kevés ország büszkélkedhet vele, hogy csak egyetlen polgára ül börtönben.

Vatikáni állampolgárságot persze — különösen ma — sokan szeretnének megszerezni. Ez azonban nem könnyű dolog. Vatikáni polgár rendes körülmények között nem lehet más, mint a Vatikánban vagy a Rómában élő biborosok, a vatikáni hivatalnokok, kato-

nák stb. Az 1930-iki népszámlálás adatai szerint a Vatikán 530 polgárt számlált, 389 olaszt, 118 svájcit, 11 franciát, 5 németet, 2 spanyolt, egy osztrákot, egy norvéget, egy hollandot, egy egyitmit, egy amerikaiat. Ma már azonban több, mint ezer polgára van az államnak, külön vatikáni utlevéllel, amely a kormányzó aláírását viseli.

A PÁPAI KATONASÁG ÉS RENDŐRSÉG

Van persze katonaság és rendőrség is. Utóbbi az ugynevezett Guardia nobile, a pápa testőrsége, amely a Szentatya nyilvános funkciói közben kíséri. Ez a legelőkelőbb fegyvernem itt, amelynek parancsnoka mindig született római herceg.

Mellettük megkülönböztetendő a palotaőrség, a Guardia d'Onore. Ennek parancsnoka a Majordomo vagy Maestro di Camera. Tagjai csak római polgárok, akik fizetés nélkül szolgálnak és ennek folytán csak előkelő és gazdag családok sarjai lehetnek. Megint más dolog a pápai csendőrség. Ennek tagjaitól csak azt kívánják meg, hogy olyanok legyenek

és belépésük előtt szolgáltak legyen az olasz hadseregben. Azonkívül nem szabad, hogy alacsonyabbak legyenek 180 cm-nél. Pápai csendőr jelenleg 100 van és 3 tiszt. Szolgálatukat a vatikáni kertben látják el, itt is van a kaszárnyájuk. Bizonyos ünnepeken a Szent Damazus udvarban zenekari hangversenyt adnak.

A legismertebb vatikáni fegyvernem a svájci gárda, amely több, mint 400 éves multtra tekinthet vissza.

A svájci Shinner kardinális 1505. évben szerződést hozott létre II. Gyula pápa és két kanton, Zürich és Luzern között. A szerződés értelmében a pápa zürichi és luzerni polgárokból álló 250 főnyi katonaságot tart. A svájci gárdisták száma már 110 közemberre és 10 tisztre apadt le. Ez a testőrség külön közösséget alkot, külön törvények szerint él, saját nyelvét, a „schwitzerdütsch”-öt beszéli, konyhájukban svájci szakácsok főznek hazai ételeket, amelyekhez sört is kapnak. Kaszárnyájukban szolid családai alapon kártyáznak, amellet kitűnő fuvózenekaruk van.

A cluji uriközönségnek egyetlen szórakozó helye az ujjannan nyílt

„EUROPA” kávéház • és • étterem

ahol a tisztelt vendégeinknek elsőrangú konyha és különböző fajbórokat szolgálja ki Jancsi tulajdonos, a „Bucuresti” étterem volt vezetője. A zenét a kiváló

László Jenő és jazz-zene kara szolgáltatja
Vacsora után minden este tánc!

Telefonállomás a Szent Péter-templom kupolájában

Ebben a csöppnyi kis Vatikánországban van a világ legnagyobb temploma, a Szent Péter bazilika, a világ egyik legnagyobb palotája, a több, mint 1000 szobából álló pápai kastély és a világ leggazdagabb és legértékesebb könyvtára és muzeuma. A város főuccája a Via della Fondazione, amely a Szent Péter bazilika belső fala mentén fut körbe és a kormányzósági palota előtti kis térbe torkollik. Itt vannak az üzletek is, ahol a vatikániak bevásárolhatnak. Benézünk a fűszereshöz, ahol minden elképzelhető csemegét lehet kapni. És még hozzá

jóval olcsóbban, mint odakint Olaszországban, mert itt nincs vám. Még kávé is van, amit Rómában ma lámpással sem lehet találni.

Meglátogattuk a vatikáni patikát is, ahol a papok kis üveglablakok mögül szolgálnak ki, mint a táviróhivatalban.

A posta- és sürgönyhivatal teljesen modern. A Vatikán telefonberendezését amerikai mérnökök készítették. Ma mind az öt világrésszel lehet telefonon beszélni a Vatikánból. A telefon felszerelése nem volt könnyű dolog, mert nemcsak a Vatikán öt méter széles falát kellett átfúrni a huzalok számára, hanem meg kellett furni a Rafael loddzsiának, a szixtuszi kápolnának, a könyvtárnak és a muzeumnak freskóit is. Még a Szent Péter-templom kupolájában is van telefonállomás.

A legérdekesebb telefonapparat a 101-es, ez XII. Pius magántulajdona, amely dolgozószobájának íróasztalán áll.

Szinaranyból készült, rajta a pápai címerrel és a négy evangélista alakjával.

A vatikáni rádióállomást, ahonnan a Szentatya néha szótartat intéz a világhoz, maga Marconi készítette.

A pápáknak 1922. óta van autójuk. Az első Milánó-i hívói ajándékozták XI. Piusnak, egykori érseküknek. Ma már sok autó fut a Vatikánban, SCV rendszám-tábla jelzi őket: Santa Citta di Vaticano. A garázst az egykori pápai istállókból alakították át, a pápai főköcsis legnagyobb bánatára, aki IX. Piusról XI. Piusig minden pápát kocsiztatott.

A Vatikán nyomdája sok más egyéb kiadvány mellett kiadja a pápai napilapot, az Osservatore Romanot, amelynek a háboru kitörésekor 50.000 példányszáma volt. Ma annyira el van terjedve egész Olaszországban, hogy

a példányszám az utóbbi két hónap alatt 1.500.000-re emelkedett.

A lateráni szerződés értelmében ezt a lapot egész Itáliában mindig szabadon lehet terjeszteni.

Igy él Róma kellős közepén ez a kis ország, amelynek kevés alattvalója, de annál több hívője van.

Betegsegélyzői bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány turisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletekbe is állandóan kaphatók a

Cal. Regele Ferdinand 59. Dohánytőzsdében

(Régi betegsegélyzővel szemben.)

Mártonffy

SZÜCSNÉL

REG. MARIA 10.

Gör. kat. (v. Minorita) templom mellett.

Szőrmeárut

legmegbízhatóbban és legolcsóbban vásárolhat. Javításokat, alakitásokat pontosan és gyorsan eszközölünk.

INNEN-ONNAN

A háboru kitörésekor Anglia mozgósította tudósait is a birodalom támadó és védő frontjának erősítésére. Megalakult a tudósok agytrösztje, mely feladatául tűzte ki, hogy a modern hadászat eszközeit tovább tökéletesítse. A tudósok minden más munkát félretettek és működésüket kizárólag a nemzeti védelem szolgálatába állították. Kétszázharmincnyolc angol szakértő vállalt munkát a frontok elszánt küzdelmeit. Huszonhét csoportra osztva dolgoznak, mindegyik csoport kész bármely pillanatban hozzáfogni egy speciális kérdés megoldásához. Az egyetemeken, az ipari laboratóriumokban hadicélú kísérletek folynak. Hetenként átlag háromszáz új találmányt mutatnak be az agytrösztnek. Sokat ezek közül már használnak is. Tudósok próbálják ki a bombák, lövedékek hatását, fényképezik le a kilőtt munició pályáját, romboló képességét. Egy új találmány a többi között meglepő pontossággal jelzi az ellenséges repülő közeledését. Az új műszer, a hangmegállapító, messziről elhozza a repülőgépek motorjának zugását és önműködően bekapcsolja a gépezetbe a látási megfigyelőt. Az angolok tudják, hogy a németek szintén lázasan dolgoznak technikai újításokon s hogy már van egy titkos fegyverük, (valószínűleg a mágneses akna), amelyet meglepetésnek tartogatnak. De van az angoloknak is, amint az agytröszt egyik tudósa elárulta. Nekik az a feladatuk, hogy amint az ellenfél a maga meglepetését alkalmazza, megadják rá a választ. A háboru legközelebbi szakaja tehát, ha a jelek nem csalnak, a technikai meglepetések jegyében indul meg.

Exotikus szerelmi regényről számolnak be az amerikai ujságok. A történet hőse Batoula herceg, a nyugatafrikai szenegáli dinasztia negyvennégy éves sarja. Atyja, Mamadon sejk, a szenegáliak kormányzó fejedelme. A dalás herceg szórakozni jött Amerikába és mindenütt feltűnést keltett délceg termete, szindus ruházata, az aranyos himzésű, csillagos kékselyem palást, az aranypántos zöld bársony kalpag. Mellette csillogó harctéri kitüntetések és egy töltőtoll ékesítette. A herceg egy fogadáson megismerkedett egy bronzbőrű indiai leánnyal, aki polgári foglalkozásra nézve — mosónő. Beleszeretett és felségül vette. A szenegáli trónörökösnek egyébként nem ez az első házassága. Négy felsége már van, ennyit enged meg a mohamedán törvény. Dehát ez csak Szenegáliára vonatkozik.

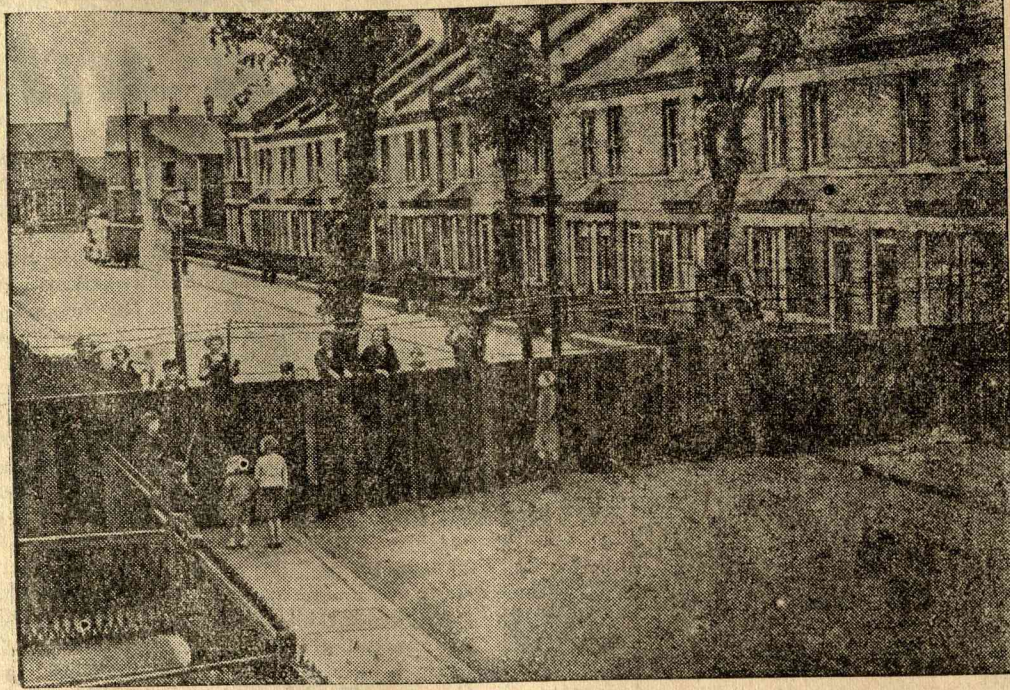
Merész fellépésű fiatalember jelentkezik a nagyvállalat igazgatójánál.

— Sajnálom — mondja az igazgató — új alkalmazottat nem vehetünk fel. Régi embereinket se tudjuk kellően foglalkoztatni.

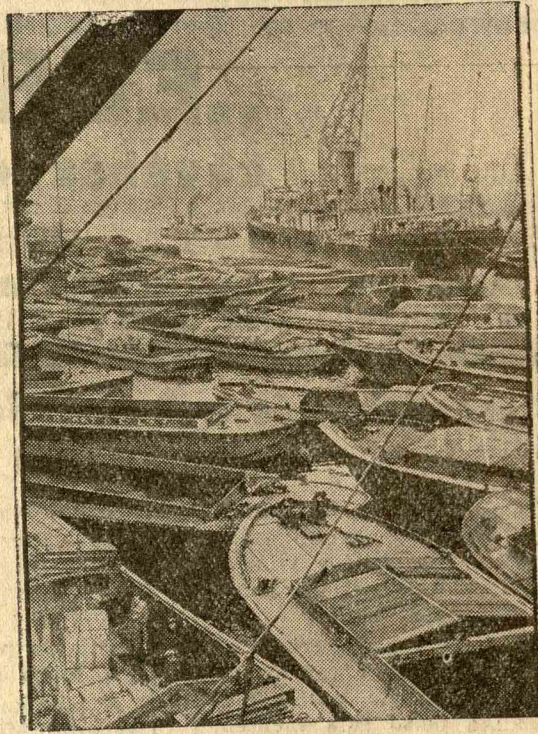
— Oh, az a kevés, amit én dolgoznék — védekezik az ifju — nem vonná el senki elől a munkát...

GHEORGHE TĂTĂRESCU, Románia miniszterelnöke, akinek rádióban elmondott programbeszédét nagy elismeréssel méltatta a belföldi és nemzetközi sajtó.

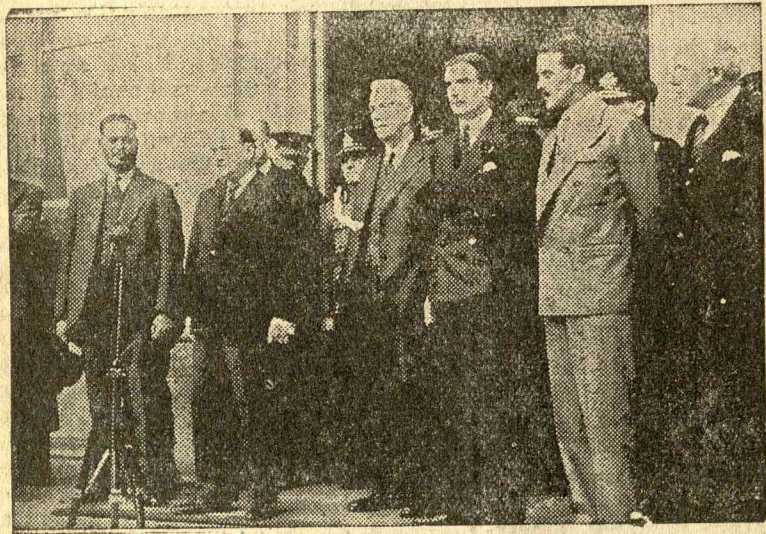
A VÁROSNEGYEDEK VÁLASZTÓFALAI LONDONBAN. London város különböző negyedeit választófalakkal és palánkokkal határolják el. Képeinken egy ilyen „városnegyed-válaszfalat” mutatunk be.

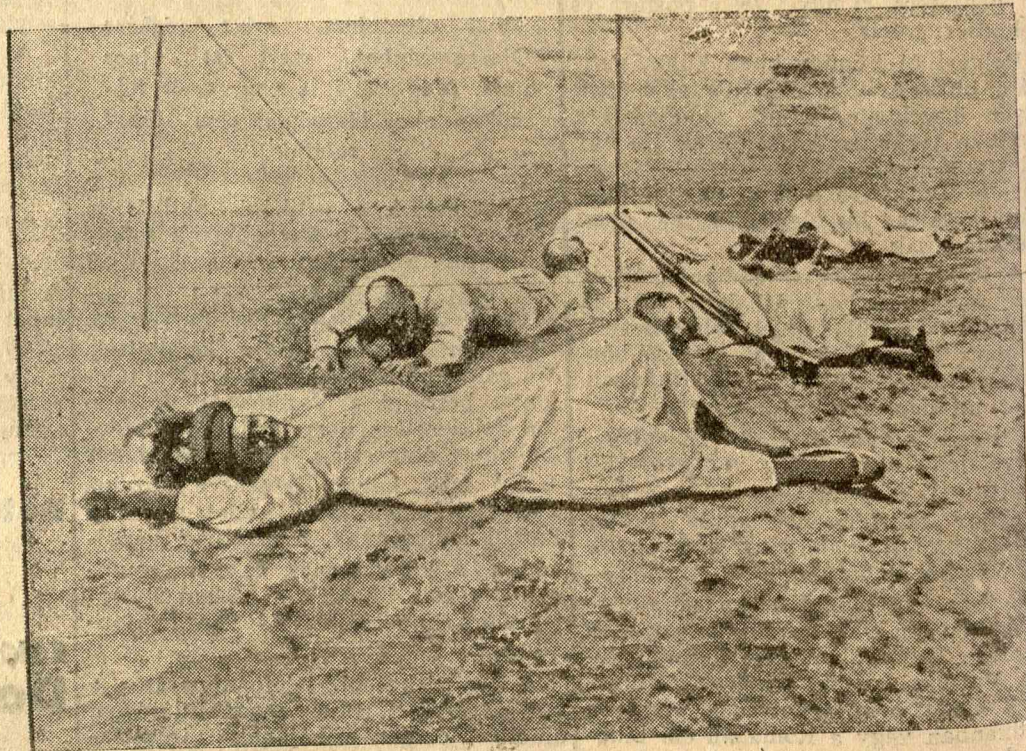
SZÜNETEL A MUNKA LONDON KIKÖTŐJÉBEN. A londoni kikötőben a kirakodó csónakok százai horgonyoznak tétlenül, mert a tengeri háború következtében megbénult a hajóforgalom.

A SIEGFRIED- ÉS A MAGINOT-VONALAK mentén igyekeznek az állatok.

AZ ANGOL DOMINIUMOK KÉPVISELŐI Eden gyarmatügyi miniszter társaságában meglátogatják Daladier francia miniszterelnököt a hadügyminisztériumban.

HALOTT WAZIRISTÁNIAK A CSATATÉREN. A waziristáni törzsek újra felláztak és Anglia kénytelen volt büntető expedíciós sereget kivezényelni leverésükre.

A müncheni merénylek

AZ INATORKUNYHÓTÓL AZ OPERASHANYA, ez a fiatal indián énekesében „éneklő madár”-ak szerződést kapott a csikádóitól az Aida című darabban nagy siker mellett.

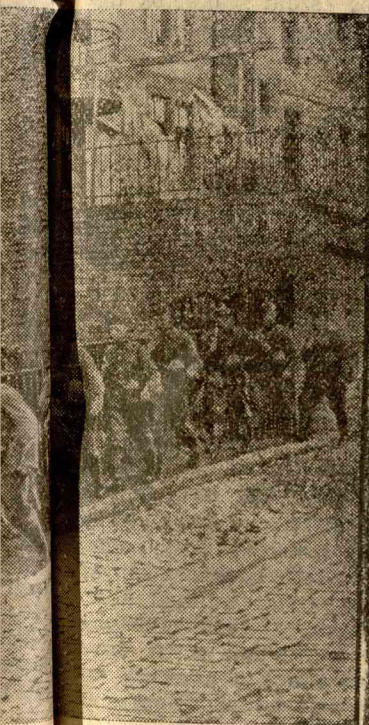
GEORG ELSER, aki heteken át tartó munkával a Bürgerbraukeller egyik tartó oszlopába pokolgépet szerelt, amely Hitler kancellár távozása után robbant fel, de így is kilenc embert ölt meg és többeket súlyosan megsebesített.

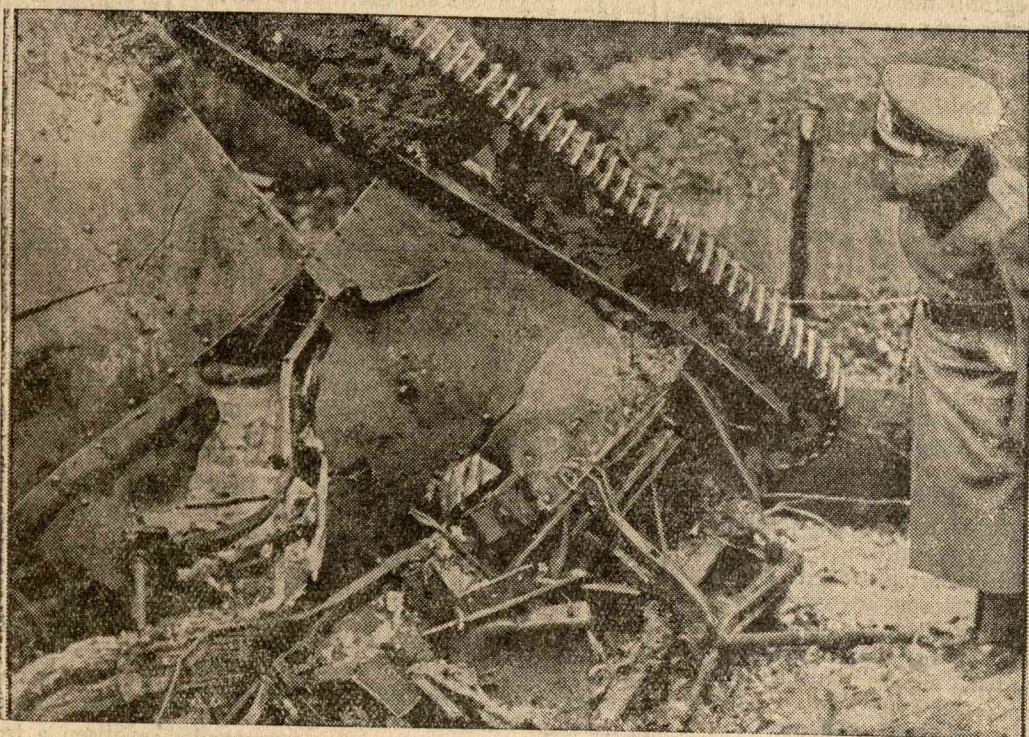
STEWENS kapitány, akit a német kémelhárító iroda kiküldött állítólag holland területről hurcoltak át a Harmadik Birodalom határain, mert azzal gyanúsítják, hogy ő az angol Intelligence Service nyugateurópai osztályának vezetője és mint ilyen, megszerzője volt a merényletnek.

MR. BEST, akit Stewens kapitánnyal együtt fogtak el, mert őt is a merénylet megszervezésével vádolják. Mr. Bestnek Hágában jólmenő divatárú üzlete van.

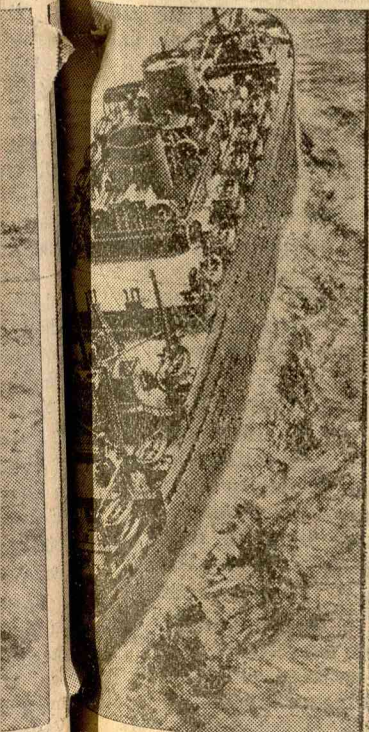
ALAB... Német gyalogság

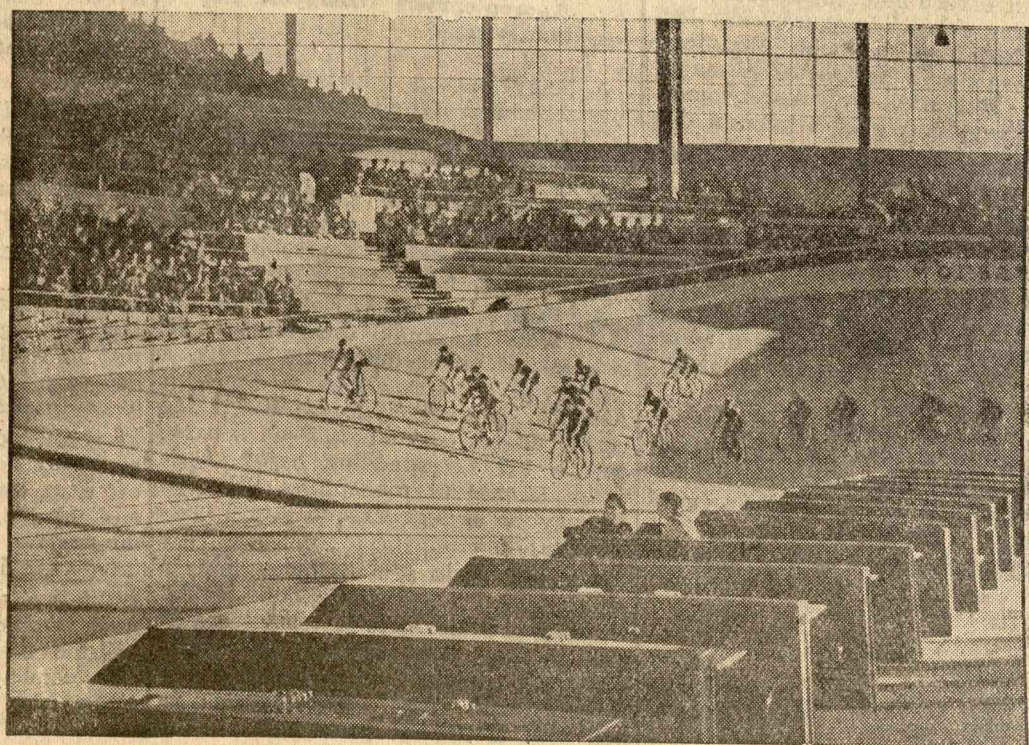
A NÉMET AKNÁK HATÁSA. Egy szárazföldi német akna valósággal darabokra tépett egy fölötté elhaladó ellenséges tankot.

AKI HUSZ KATONÁT FOGOTT EL. Trogisch altiszt a nyugati fronton egymaga husz ellenséges katonát fogott el. Hőstettéért megkapta az I. osztályú vaskeresztet.

...ZETT SZEMÉLYSZÁL... New York kikötőjét most angol Georgic nevű személyes, amelynek fedélzetén... elhelyezték el.

AZ ÚJ ZÜRICH FEDETT KERÉKPÁR-PÁLYA. Tízezer néző befogadására alkalmas ez az új kerékpár-pálya, amelyet Zürichben most avattak fel.

TÁNC A JÉGEN. A Herbert-Bayer műkorcsolya világbajnoki pár megkapta győzelmi csokrákat.

Erőviszonyok és pótlási lehetőségek a tengeri hadviselésben

(RÓMA.) A jelek szerint a háború még egy ideig a tengereken fog teljes erővel folyni. Naponta olvassuk a jelentéseket hajók elsüllyedéséről, meg-torpedózásáról és aknára futásáról, nem lesz tehát érdektelen, ha megvizsgáljuk, hogyan áll a hadviselő felek flottája és mi történik a hajóépítő műhelyekben. Az olasz lapok és folyóiratok adatai szerint a helyzet az ellenségeskedések megkezdésekor a következő volt:

Kereskedelmi hajózás

Anglia: 7578 gőzhajó (15,945.894 tonna), 1599 motorhajó (5,056.031 tonna), 511 vitorlánhajó (213.366 tonna). Összesen 9688 kereskedelmi hajó 22 millió tonna ürtartalommal.

Franciaország: 1010 gőzhajó (2 millió 500 ezer tonna), 221 motorhajó (436.134 tonna), 51 vitorlász hajó (19.042 tonna). Összesen 1282 kereskedelmi hajó, 3 millió tonna ürtartalommal.

Németország: 1570 gőzhajó (3 millió 306.778 tonna), 889 motorhajó (1 millió 175.884 tonna), 7 vitorlász hajó (10.046 tonna). Összesen 2466 kereskedelmi hajó 4,492.708 tonna ürtartalommal.

Hadihajók

Anglia: 22 nagy sorhajó, 12 repülőgép-anyahajó, 84 cirkáló, 207 torpedóromboló, 73 tengeralattjáró.

Franciaország: 10 nagy sorhajó, 3 repülőgép-anyahajó, 21 cirkáló, 96 torpedóromboló, 95 tengeralattjáró.

Németország: 9 nagy sorhajó, 2 repülőgép-anyahajó, 13 cirkáló, 66 torpedóromboló, 61 tengeralattjáró. Erdemes megemlíteni a többi nagyobb nemzet tengeri haderejét is.

Egyesült Államok: 28 nagy sorhajó, 8 repülőgép-anyahajó, 41 cirkáló, torpedóromboló, 87 tengeralattjáró.

Szovjet-Oroszország: 5 nagy sorhajó, 3 repülőgép-anyahajó, 14 cirkáló, 48 torpedóromboló, 140 tengeralattjáró.

Olaszország: 8 nagy sorhajó, 22 cirkáló, 159 torpedóromboló, 105 tengeralattjáró.

Japán: 13 nagy sorhajó, 7 repülőgép-anyahajó, 49 cirkáló, 137 torpedóromboló, 68 tengeralattjáró.

Meg kell jegyezni, hogy ezek az adatok 1939 elejéről valók.

Azóta valamennyi állam nagyban növelte tengeri haderejét. Mindenekelőtt Anglia és Olaszország. A legújabb helyzetről pontos adatokat nem lehet szerezni, a lényeg az, hogy az arány alig változott. Szakértők az angol hadiflotta ürtartalmát körülbelül 4 millió tonnára, a francia hadiflottaét másfélmillióra, a német hadiflottaét pedig 800.000 tonnára becsülik.

Egy-egy sorhajó átlagos életkora (ilyen tartósnak készítik, de a technika fejlődése miatt már sokkal előbb átalakításokra szorulnak) 26 év. A repülőgép-anyahajóé 20 év; könnyebb hadihajóké 20 év (cirkálók stb.) 16—20 év, a tengeralattjáróké 18 év.

Hogy dolgoznak a hajógyárak?

Természetesen igen fontos kérdés az, hogy az egyes államok miként tudják elsüllyesztett hajóikat pótolni. Ugyancsak olasz lapok adataira támaszkodva, ime egy-két adat.

Az angol hajógyártásra jellemző, hogy a háború előtt a különböző műhelyekből egy hét alatt 50.000 tonna ürtartalmú hajót tudtak vízrebocsátani. De dolgoznak a semlegesek is. A háború előtti hetekben Norvégiában 565.000 tonna ürtartalmú hajó készült. Svédországban 160.000 tonna, Hollandiában 300 ezer tonna, Dániában 150.000 tonna.

Olaszországról pillanatnyilag pontos adatok nem állnak rendelkezésre és csak egy-két kiragadott adatot mutatunk be. Olasz műhelyekben 12.000 tonna ürtartalmú hadihajót készítettek Sziám részére, két ciszterna hajót 10.000 tonna ürtartalommal a Fülöp-szigeteknek, egy motorciszternát 6300 tonnával az Anglo Saxon Petróleum-nak, 2 motoros teherhajót 8600 tonná-

A Siegfried és a Maginot-vonal nagy kérdőjele

Készülő általános német támadás a nyugati hadszíntéren — Vagy pedig készülődés egy más oldali támadás leplezésére csupán

Ujra — ki tudja, hányadszor — te-le van a világ minden hírforrása a nyugati offenzíva megindulását kombináló jelentésekkel. A francia félhivatalos azt is közölte, hogy minden percben megkezdődhetnek a nagyobb-szabású hadműveletek. Noha az elmúlt hetek a jóslásokkal, különösen pedig a rövid időre szóló, katonai jóslásokkal szemben üdvös tartózkodásra tanították a világ közvéleményét, ezekben a jövődölésekben nincs semmi, ami igaz ne lehetne, akár a legközelebbi napokon vagy órákon belül is. A két szembenálló nyugati hadsereg régen befejezte felvonulását, a vezérkarok a lehető legalaposabban tudnak egymásról mindent, amit tényleges nagy összecsapás nélkül tudni lehet. Mi lehet az oka, hogy a visszafajított lélegzettel várt összecsapás még nem következett be?

Ki mozditja el a nyugati helyzetet a holtpontról?

A dolog eddig is csak azon mult, hogy a legfőbb német politikai és katonai vezetés még nem adta ki a megfelelő parancsokat. A nyugati hatalmak nyíltan bejelentették, hogy a kezdeti, szinte kedvük ellenére s kis erőkkel végrehajtott kísérletezéseken túl nem akarnak és nem is fognak nagy-szabású fegyveres akciót kezdeményezni. Ha tehát a Siegfried- és Maginot-vonal vidékén valaki kimozdítja a helyzetet a holtpontról, az csak a német hadvezér lehet.

Lassan-lassan az egész világ közvéleményét átítatja a szembenálló felek egymással ellentétes, saját szempontjukból egyaránt logikus felfogásának tudata. Az angolok és a franciák egyelőre csupán abban látják katonai feladatukat, hogy ne engedjék nyugat felé érvényesülni a német harci gépezet erejét és nyomását. Ezzel a régi római halogató taktikával nem lehet gyors győzelmeket aratni, de nem lehet döntő vereséget sem szenvedni. A nyugati legfőbb haditanács tagjai — csupán rutinos politikus és katona — tisztában vannak azzal, hogy a tömegek felé ez a legkevésbé mutatós, tehát a legkevésbé népszerű álláspont.

Eddigi szűkszavú közléseiből is biztosan lehet arra következtetni, hogy el vannak készülve a kritikára, ami saját közvéleményükben, törvényhozásukban, valamint a velük szimpatizáló hatalmak közvéleményében és törvényhozásában elkerülhetetlen következménye minden ebből következő, akár legkisebb, legjelentéktelenebb balsikernek is. Mégis arra határozták el magukat, hogy semmiféle politikai nyomásnak nem engednek s ezt a háborút úgy

harcolják végig, ahogyan előre elhatározták.

Módszereik helyességéről annyira meg vannak győződve, hogy egyelőre még csak vitát sem engedélyeznek ebben a kérdésben. Ugyanakkor német oldalon — szintén hosszú és alapos vita után — mégis csak az az álláspont került tulsúlyba, hogy minden katonai, gazdasági és diplomáciai felkészültség ellenére bizonyosra kell venni a nyugati oldal erejének fokozatos növekedését. Ebből önként következik, hogy minél hamarabb sikerül az általános helyzetet döntésre megérlelni, annál magasabbra lehet a német hadsereg sikerének százalékeségeit értékelni.

A két tábor ereje

Mintegy négy hónappal ezelőtt, amikor a német politikai vezetés s a vele szoros együttműködésben álló propaganda még úgy ítélte meg a helyzetet, hogy Anglia és Franciaország nem fog keleteurópai események miatt háborút viselni, sokszor és meglehetősen nyílt-sággal foglalkoztak ezekkel a kérdésekkel. Katonai és gazdasági szempontokból egyaránt bőségesen meg-tárgyalták az erőviszonyokat, különösen pedig azt a kérdést, hogy egy esetleges fegyveres konfliktus esetén milyen különbözik a két tábor erejének típusa. Ezekből a közlésekből, amelyek nek helytálló voltát nincs ok utólag kétségbevonni, az derült ki, hogy Németország 1939 nyarán teljesen tisztában volt azzal a helyzettel, amit az előbb röviden vázoltunk.

A berlini források akkoriban mindig a német-olasz erők együttes fellépésének következményeit mérlegelték. Arra a megállapításra jutottak, hogy a sokat emlegetett villámháború elkerülhetetlen, siker-kilátásai pedig — ebben az esetben — aránylag jók. A helyzet új alakulását, mint az például Hitler egyik legutóbbi beszédéből kiderült, a háború kitörését közvetlenül megelőző napokban kezdték mérlegelni. A német birodalom vezére és kancellárja ezt úgy fejezte ki, hogy szeptember 1-én adott utasítást Göring vezértábornagynak, a Harmadik Birodalom gazdasági diktátorának, hogy a rendelkezésre álló gépezetet ötesztendő hadviselésre állítsa be. Nem kétséges, hogy ennek az utasításnak Göring a rendelkezésére álló lehetőségek keretei között a legpontosabban igyekezett megfelelni.

A szeptemberi tizenhét nap tanulságai

A lengyelországi hadjárat sokkal messzebbmenő tanulságokkal szolgált.

A német kereskedelmi flotta viszont az 1914-es helyzethez viszonyítva 1939-ben 12,7 százalékkal kevesebb kereskedelmi hajó fölött rendelkezett.

A világháború óta az egész világ kereskedelmi hajóinak ürtartalma 50 százalékkal növekedett. Mint látjuk, a legnagyobb méretekben az Egyesült Államok építették ki flottájukat, a legújabb adatok szerint 1939-től kezdve évente 157 kereskedelmi hajót készítenek, ezenkívül megépíti a világ 20 legnagyobb és leggyorsabb járatu ciszternahajóját.

Ma még senki sem tudhatja, hogy a tengeri háború hogyan fejlődik tovább és annak kimenetele természetesen attól is függ, hogy az angol és francia flottának csupán a némettel kell-e megküzdenie, vagy pedig számolnia kell más flottákkal is.

mint azt a szakkörökből távol álló, egyszerű polgár sejtene. A német sikerek lélegzetelállító tempója egyidő-re megsemmisítette a semleges országok kritikai hajlamát. Aligha lehet a világnak olyan vezérkara, ahol ezek az eredmények ne keltettek volna méltó feltűnést. Viszont a vezérkarok lélektanához hozzátartozik, hogy az ott dolgozó urak nem szoktak egyszerűen belenyugodni abba, amit tapasztalnak. A „más káran tanul az okos” szállóige sokszorosan igaz ebben a vonatkozásban; éppen ezért senki nem számít arra, hogy a lengyel villámháborút francia földön akár csak töredékében is meg lehessen ismételni.

Semleges szakértők, miután — szaknyelven szólva, — néhány nyugodt hét állt rendelkezésükre az elmúlt események „értékelésére” arra a megállapításra jutottak, hogy modern fegyverekkel szemben tanúsítandó ellenállásra felszerelt s ennek megfelelően vezetett hadsereggel szemben a lengyel akció megismétlésének kísérlete meglepő eredményekhez vezethetne. Ugyanezek a semleges, főleg északi szakértők úgy tudják, hogy a német nagyvezérkar, amelynek hozzáértéséről még az ellenfél is mindig csak a legnagyobb tisztelettel nyilatkozott, szintén levonta a szeptemberi tizenhét nap következtetéseit, megtette a megfelelő intézkedéseket arra, hogy ne fordulhassanak elő olyan kényes helyzetek, mint amikor a lengyel földön előnyomuló német erők bizonyos részei itt-ott teljesen saját erejükre s az ellenfél megzavarodottságára voltak utalva.

Kinek dolgozik az idő?

Az angol és francia politikusok nyilatkozataiban egyre gyakrabban tér vissza ez a gondolat: „az idő nekünk dolgozik.” Bizonyos, hogy a világ első ipari hatalmasságának, Amerikának hadianyaggyárai tényleg a nyugati szövetségesek javára hasznosítják az időt. London és páris katonai köré úgy számítanak, hogy 1940 tavaszán már a hadviselés minden terén érezhető fog válni ennek a nemcsak erkölcsi támogatásnak hatása. Ebben az esetben a téli hónapok aránylagos térsége szintén szerepet játszanak, legalább a negatív oldalon. Ha ugyanis a német legfőbb vezetés bármilyen oknál fogva nem érvényesíti a rendelkezésre álló erőt akkor, amikor általános vélemény szerint a hatalmi tényezők nagyjából egyensúlyban vannak, későbbi időpontban egyre súlyosabb feladat megoldására kell vállalkoznia.

Ugy látszik, ezeket a tényezőket véte figyelembe a francia hadvezetőség, amikor a küszöbön álló nagybolszárú német akció lehetőségét majdnem hivatalos formában közölte a világgal.

Van ellenben ugyanennek a problémának egy másik profilja is. Szintén francia részről több ízben hangoztaták, — legutóbb éppen az ugynevezett holland-belga válság legsúlyosabbnak látszó óráiban —, hogy a nyugati szemmel látható, nagyon is logikailag kiszámítható német akciókkal szemben arra kell a nyugatiaknak gondolni: nem csupán leplezésről van-e szó, ami mögött egészen másutt készül megsejtés terve húzódik meg? Ez a üdvös kételkedés, a dolog természeténél fogva, akkor is jogosultnak tekinthető, amikor a Maginot-vonal készülő események híreit igyekezik a közvélemény önmaga előtt kellő megvilágításba helyezni.